



Anvisningar för trygg idrott

SWE3

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning s. 4

Vårt gemensamma uppdrag s. 4

Överträdelse och konsekvenser s. 5

Anvisningar s. 6

Allmänt s. 6

Alkohol s. 6

Doping s. 7

Diskriminering, mobbning, kränkande handlingar s. 7

Registerutdrag s. 7

Trafiksäkerhet s. 8

Trygg idrott och Barnkonventionen s. 8

Sexuella trakasserier och övergrepp s. 9

Om du misstänker att barn far illa s. 9

Arbeta förebyggande s. 10

Checklista för föreningar s. 11



Inledning

SWE3:s Anvisningar för trygg idrott utgör del 3 i förbundets Barn- och ungdomsstrategi och kompletterar den av Riksidrottsförbundet (RF) upprättade Idrottsrörelsens uppförandekod.

Idrottsrörelsens uppförandekod beskriver vilka beteenden som innebär brott mot idrottsrörelsens gemensamma värdegrund och därmed mot de gemensamma stadgarna. I detta dokument tittar vi närmare på vilket ansvar vi har inom SWE3 och vad som krävs av oss, samt hur vi kan göra våra idrotter mer trygga. Liksom Idrottsrörelsens uppförandekod så beskriver SWE3 Anvisningar för Trygg idrott vilka konsekvenser brott kan få för den enskilda personen och/eller föreningen.

"Vi vill vara ett öppet förbund där alla idrotter och utövare är välkomna. Vi ska verka för en gemenskap där vi tydligt satsar både på bredd och elit för att växa inom samtliga förbundets idrotter tillsammans. Vår målbild är att du oavsett ålder, kan vara aktiv inom någon av våra idrotter på ett tryggt och enkelt sätt på den nivå du själv vill på din egen hemmaplan."

Ur SWE3:s vision

Vårt gemensamma uppdrag

SWE3 ska verka för att amerikansk fotboll, flaggfotboll och landhockey blir tillgängliga för alla. Tillsammans ska vi skapa förutsättningar för såväl individen som föreningen och våra idrotters utveckling. Varje barn, ungdom och vuxen ska kunna vara delaktig inom idrotten utifrån sina egna premisser och SWE3 ska verka för och vara en trygg miljö för alla, utifrån ett fysiskt såväl som ett psykosocialt perspektiv. Ingen ska utsättas för kränkningar eller övergrepp inom våra idrotter.

För att alla ska känna sig inkluderade och trygga i våra verksamheter behöver vi se till att våra idrottsmiljöer är välkomnande och trygga för alla barn, ungdomar och vuxna.

SWE3 står för Respekt, Gemenskap, Öppenhet och Kontinuerlig utveckling. Som hjälp till att vi ska kunna leva vår värdegrund och för att öka tryggheten inom SWE3 har vi tagit fram dessa anvisningar.

Anvisningar ska ses som ett förtydligande kring vilka beteenden och handlingar som inte accepteras inom förbundets verksamhet samt visa på regler vi har att förhålla oss till.

Genom sitt deltagande i verksamheten såsom exempelvis vid en match eller träning, på planen eller vid sidan om, är det vardera deltagares personliga ansvar att känna till anvisningarna. Förening ansvarar för sina egna medlemmar och säkerställer att anvisningarna följs. Alla deltagare inom SWE3s idrotter är automatiskt bundna till och skyldiga att följa bestämmelserna i anvisningarna.

SWE3 Anvisningar för trygg idrott omfattar därmed alla roller och alla personer med uppdrag inom SWE3, i såväl förening som distriktsförbund och förbund:

- coacher och andra ledare för landslag
- spelare med landslagsuppdrag
- coacher och andra ledare inom regionverksamhet och hos förening
- coacher och ledare på RIG
- förtroendevalda i förening, distriktsförbund och förbund
- medlemmar i ledningsgrupper, kommittéer och utskott
- matchfunktionärer och domare
- personal hos förening, distriktsförbund eller på Sportkontoret
- utövare
- förälder
- övriga funktionärer som har uppdrag av SWE3

Att ha ett uppdrag inom SWE3 är ett förtroende och inte en rättighet – anvisningarna syftar till att hjälpa oss att leva upp till det förtroendet.

Överträdelse och konsekvenser

Alla händelser där brottsmisstanke finns ska polisanmälas och de personer som delges misstanke ska stängas av från verksamheten till dess att utredningen är klar. Därefter görs en bedömning av ärendet av generalsekreterare tillsammans med förbundsordförande hos SWE3.

SWE3 begär som rutin in ett begränsat utdrag från belastningsregistret för alla som kommer i kontinuerlig kontakt med barn och ungdomar inom SWE3s verksamhet. Det rör exempelvis ledare som är knutna till landslagsverksamhet för ungdomar.

Registerutdraget måste ledaren själv beställa från polisen och visa upp för av förbundet utsedd person. Personer som har domar registrerade i sitt begränsade utdrag kommer inte vara aktuella för uppdrag inom SWE3s verksamhet, eftersom brotten listade i ett sådant utdrag anses vara grova.

Vid överträdelser mot anvisningarna kommer en bedömning göras från fall till fall av generalsekreterare (gäller alltid anställd personal) eller av förbundsordförande hos SWE3. Upprepade förseelser där ett mönster framgår kan komma att innebära att en person inte längre kan vara aktuell för uppdrag inom SWE3s verksamhet. Disciplinnämnden kan komma att kopplas in, särskilt i ärenden kopplat till förening och till förseelser förekommande i RF:s stadgar 14 kap, 2§.

I de fall där misstanke om missbruksproblematik och/eller psykisk ohälsa finns kommer SWE3 att ta hjälp av Riksidrottsförbundet och/eller andra samhällsfunktioner och ideella aktörer för att ge stöd och hjälp till personen i fråga men även för att bistå SWE3 med kompetens.

Anvisningar

Allmänt

Ledare ska:

- Uppträda korrekt och professionellt
- Visa respekt för motståndare, egna spelare och föräldrar
- Använda ett vårdat språk
- I både med- och motgång uppmuntra sina egna spelare på ett positivt sätt
- Respektera och stötta domare i deras beslut

Spelare ska:

- Respektera sina ledare
- Använda ett vårdat språk
- Respektera domare och deras beslut
- Alltid bete sig rättvist och ordentligt på spelplanen och vid sidan av spelplanen

Föräldrar ska:

- I både med- och motgång uppmuntra sitt barn och övriga spelare i laget
- Visa respekt för lagets ledare samt andra föräldrar
- I samband med match heja på alla och låta ledarna sköta coachning av lag

Vid barnidrott, tänk särskilt på att:

- Barn inte är små elitidrottare
- Domaren är mänsklig
- Ledarna är oftast ideella
- Föräldrar hejar på alla
- Barnidrott ska bygga på lek och glädje

Överträdelse från anvisningarna gällande allmänt uppträdande kommer att hanteras av generalsekreterare eller av förbundsordförande hos SWE3.

Alkohol

Att kunna erbjuda en trygg miljö för såväl barn som vuxna i samband med förbundets aktiviteter och sammankomster är grundläggande för oss som förbund. Vuxna ledare ska vara medvetna om sin roll som förebilder. Barn och unga samt deras vårdnadshavare ska kunna känna sig trygga inom vår verksamhet. Därför finns restriktioner kring alkoholintag i samband med verksamhet knuten till SWE3.

Alkohol och narkotika är bannlysta på idrottsplatsen både vad gäller intag och förvaring. Inga alkoholdrycker ska förekomma bland vare sig ledare eller aktiva i samband med idrottsverksamhet för barn och ungdomar - till exempel under träningsläger och tävlingar eller resor till och från dessa.

Funktionär eller ledare som uppträder påverkad ska avvisas från sin uppgift omedelbart.

Funktionärer, spelare, coacher och personer som reser och är aktiva inom landslagsverksamhet får ej intaga eller förvara alkohol under resor kopplade till landslagsuppdrag. Våra landslag ska visa ett gott föredöme och vara en förebild vad gäller användning av alkohol, tobak, droger och andra berusningsmedel.

Vid särskilda evenemang (till exempel konferens, extern eller intern representation) där man representerar SWE3 som spelare, förtroendevald, ledare, funktionär, uppdrags- eller tillsvidareanställd får inte mer än två glas vin eller öl förtäras. Alkohol får aldrig serveras till personer under 18 år eller i deras närvaro. Förbundet betalar inte i några fall för alkohol starkare än lättöl.

Det är inte tillåtet att dricka alkohol eller uppträda berusad i förbundets profilkläder eller kläder med association till SWE3.

Var och en tar ansvar för sin egen konsumtion, men ombeds samtidigt att agera om någon annan som representerar SWE3 eller i samband med verksamhet knuten till SWE3 uppför sig på ett stötande eller berusat sätt. Händelsen ska i så fall omgående anmälas till närmaste verksamhetsledare eller till generalsekreterare eller förbundsordförande hos SWE3.

Överträdelse från anvisningarna gällande alkohol kommer att hanteras av generalsekreterare eller av förbundsordförande hos SWE3 (med hänsyn till eventuell missbruksproblematik).

Föreningarna ansvarar för sin egen verksamhet och för att upprätta en egen alkoholpolicy.

Doping

Vi hänvisar till Idrottsrörelsens uppförandekod [swe3.se/idrottsrorelsens-uppforandekod] och till SWE3:s Antidopingprogram [swe3.se/antidoping].

Diskriminering, mobbning, kränkande handlingar

Vi hänvisar till Idrottsrörelsens uppförandekod [swe3.se/idrottsrorelsens-uppforandekod].

Registerutdrag

Från 1 januari 2020 ska alla idrottsföreningar kontrollera utdrag ur belastningsregistret för alla ledare som har direkt eller regelbunden kontakt med barn under 18 år. Det utdrag som ledaren ska visa upp är ett så kallat begränsat registerutdrag. Ett begränsat registerutdrag visar endast de grova brotten mord, dråp, grov misshandel, människorov, sexualbrott, barnpornografibrott eller grovt rån.

Att begära in utdragen är en del av ett förebyggande arbete och något som bör gälla lika för alla, oavsett hur länge en person verkat i en förening eller hur väl man känner varandra. Registerutdrag ska alltid ske vid nytillsättning.

SWE3 begär som rutin in ett begränsat utdrag från belastningsregistret för alla som kommer i kontinuerlig kontakt med barn och ungdomar inom SWE3:s verksamhet.

Personer som har domar registrerade i sitt begränsade utdrag kommer inte vara aktuella för uppdrag inom SWE3:s verksamhet, eftersom brotten listade i ett sådant utdrag anses vara grova.

Föreningarna ansvarar för sin egen verksamhet och för att ta in utdrag ur belastningsregistret för sina ledare. Föreningarna beslutar själva hur de hanterar en person som blivit dömd. Viktigt att komma ihåg är att ledaruppdraget är ett förtroendeuppdrag, inte en rättighet. Föreningens styrelse kan välja att inte tilldela en ledare ett uppdrag eller avsluta uppdrag om man anser att förtroendet inte finns.

Trafiksäkerhet

Vi är många inom föreningarna, distrikten och förbundet som färdas många mil på väg till och från aktiviteter som träningar, läger, tävlingar, utbildningar och möten. Det är av stor vikt att alla dessa mil känns trafiksäkra, både för dem som färdas och för deras anhöriga. SWE3 vill verka för trafiksäkra och miljöanpassade transporter samtidigt som vi vill öka tillgängligheten och hålla nere transportkostnaderna.

Alla transporter i samband med verksamhet knuten till SWE3 ska ske med erfarna förare, med trafiksäkra transportmedel och med total trafiknykterhet. Gällande trafikbestämmelser ska följas, hastigheten ska anpassas och körning ska ske ekonomiskt och miljöanpassat (eco-driving).

Alla som cyklar till och från idrottsverksamhet bör ha cykelhjälm och alla under 15 år ska enligt lag ha cykelhjälm.

Överträdelse från anvisningarna gällande trafiksäkerhet kommer att hanteras av generalsekreterare eller av förbundsordförande hos SWE3.

Föreningarna ansvarar för sin egen verksamhet och för att säkerställa trafiksäkerheten under resor kopplade till föreningens verksamhet.

Trygg idrott och Barnkonventionen

Idrottsrörelsen följer FN:s Barnkonvention. Det innebär att verksamheten inom SWE3 och alla beslut som fattas ska ha barnens bästa för ögonen. Barnen deltar i idrottsrörelsens verksamhet för sin egen skull och ingen annans.

Verksamheten inom SWE3 ska vara fri från osunda träningsmetoder, hets, trakasserier och övergrepp. Barn har också rätt att vara delaktiga i sin förening, och ska ges möjlighet att uttrycka sin åsikt i beslut som handlar om dem. Barnens bästa ska ha en central roll i de beslut som fattas. Som tränare eller ledare får du inte använda dig av metoder som riskerar att skada någon.

Vi undviker att en ensam ledare eller annan vuxen befinner sig tillsammans med ett eller flera barn och ungdomar i situationer som kan uppfattas som känsliga eller olämpliga av integritetsskäl. Överlag ska det alltid finnas fler vuxna närvarande i samband med barn- och ungdomsverksamhet. Tänk på att olyckor kan hända som kräver vuxens uppmärksamhet, det rör alltså inte bara situationer där det är olämpligt av andra skäl att ledaren är ensam med barn och ungdomar. Vi ska också vara uppmärksamma på hur privat kontakt sker med enskilda barn och ungdomar. Social kommunikation, som till exempel smicker och komplimanger som inte har med idrotten att göra, via sms, chatt eller telefon bör undvikas.

Tillsammans bygger vi en sund idrottsmiljö där vi alla är skyldiga att påtala om något är fel, även om det inte är vi själva eller våra egna barn och ungdomar som är drabbade. Vi värnar tillsammans om varandra, även om "andras" barn och ungdomar. Om ett barn blir utsatt för något olämpligt eller kränkande bör ledare och vårdnadshavare påtala detta, oavsett vems barnet är. I annat fall sviker de vuxna de unga och blir dåliga föredömen.

Överträdelse från anvisningarna gällande trygg idrott och Barnkonventionen kommer att hanteras av generalsekreterare eller av förbundsordförande hos SWE3.

Föreningarna ansvarar för sin egen verksamhet och för att skapa en trygg idrottsmiljö samt att Barnkonventionen efterlevs.

Sexuella trakasserier och övergrepp

Vi hänvisar till Idrottsrörelsens uppförandekod [swe3.se/idrottsrorelsens-uppforandekod].

Om du misstänker att ett barn far illa

Vissa beteenden eller övergrepp är tydligt reglerade i lag, andra är om inte olagliga så etiskt oacceptabla eller belägna i en etisk gråzon. Gemensamt är att de har negativa och i vissa fall allvarliga konsekvenser för barn och ungdomar.

En osund barn- och ungdomsidrottsmiljö är en miljö som inte fungerar i enlighet med idrottens och samhällets värdegrund (uttryckta i styrdokument och lagstiftning, inklusive Barnkonventionen) eller som antas vara extra riskfylld eller ohälsosam på lång eller kort sikt för de barn och ungdomar som är en del av den miljön.

På Riksidrottsförbundets sida om trygg idrott [rf.se/RFarbetarmed/Tryggidrott] finns stöd i hur du kan agera om värdegrunden på något sätt bryts. Det finns olika vägar att gå beroende på vad som har hänt, och det viktigaste är att du agerar! Ett första steg är att vända sig till sin föreningsstyrelse alternativt till förbundet. RF/SISU-distrikten har sakkunniga i barn- och ungdomsidrott som kan hjälpa till att föra dialog med föreningen eller guida rätt.

Om ett ärende inte kan hanteras av varken förening, förbund eller RF/SISU-distrikt kan Idrottsombudsmannen på Riksidrottsförbundet kontaktas. Om du misstänker eller vet att ett barn far illa, oavsett om det sker inom din idrottsverksamhet eller i en annan av barnets miljöer, kan du göra en anonym orosanmälan till din lokala socialtjänst.

Du kan också ringa till BRIS Stödlinje [bris.se/for-vuxna] för att prata med utbildad personal om du känner oro för ett barn.

Arbeta förebyggande

Det förebyggande arbetet för att skapa trygga idrottsmiljöer är otroligt viktigt. För att alla ska kunna känna sig välkomna och trygga krävs ett aktivt arbete med tränar- och ledarkulturer. Det kräver också ett kontinuerligt arbete med strukturer och rutiner. Att arbeta aktivt med värdegrund, handlingsplaner och att identifiera riskzoner är en del av det förebyggande arbetet. Det är viktigt med reflektion och diskussion kring våra idrottsmiljöer och lämpliga frågor som bör lyftas i dessa samtal är *vilket klimat har vi och vill vi ha, vilken roll och ansvar har jag för detta, samt hur bör sådant som är mindre bra hanteras.*

En annan viktig del i det förebyggande arbetet är att öka kunskapen. Med kunskap och vetenskap i hur man som vuxen bör agera i olika situationer kommer också ökad trygghet i ledarrollen. Boken Barnens spelregler [barnensspelregler.se] som tagits fram i samarbete mellan BRIS och Riksidrottsförbundet är ett exempel på utbildningsmaterial som skapats för arbetet med trygga idrottsmiljöer.

Riksidrottsförbundet tillsammans med SISU Idrottsutbildarna har också lanserat en kunskapswebb för en trygg och inkluderande idrott [rf.se/tryggochinkluderandeidrott] där såväl förening som förbund kan få vägledning i hur vi kan ta oss an det förebyggande trygghetsarbetet.

Checklista för föreningar

Nedan följer en checklista som föreningen kan använda sig av i arbetet med att skapa en trygg idrottsmiljö. Besvara frågorna nedan och ta hjälp av kunskapswebben för en trygg och inkluderande idrott [rf.se/tryggochinkluderandeidrott] och/eller er idrottskonsulent på RF-SISU för att arbeta vidare med frågorna.

Värdegrund

Är det tydligt vad ni som förening står för? Arbetar ni aktivt med att efterleva det? Vad påverkar de beslut ni tar i föreningen?

Finns följande i er förening:

	Ja	Nej
Tydlig verksamhetsidé?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Tydliga värderingar?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jämställdhets-/Mångfaldsplan?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Görs en bedömning utifrån barn och ungas bästa vid beslut som rör dem?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Handlingsplan

Vet ni vad ni ska göra om något händer, oavsett om det är en trafikolycka på väg till en match eller om ni får kännedom om mobbning eller sexuella trakasserier? Det är viktigt att föreningen har en framarbetad handlingsplan ifall krisen inträffar. Planen bör innefatta både hur föreningen ska gå tillväga för att hantera olika scenarion samt rutiner kring uppföljning av händelsen. En mall till handlingsplan finns att hitta på kunskapswebben för en trygg och inkluderande idrott [rf.se/tryggochinkluderandeidrott].

Finns följande i er förening:

	Ja	Nej
Handlingsplan vid kris?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Registerutdrag och referenstagning

Kontrolleras belastningsregister? Finns det rutiner för referenstagning vid nyrekrytering? För att kunna utveckla och stärka en trygg och säker föreningsmiljö krävs ett proaktivt ledarskap. Det i sin tur innebär ett medvetet arbete med både tränarkulturen och ledarkulturen. En lathund för registerutdragshantering finns att hitta på RFs hemsida [rf.se].

Finns följande i er förening:

	Ja	Nej
Ledarskapspolicy?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kontinuerliga utbildningar för tränare och ledare?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Utbilda ledare, aktiva och vårdnadshavare

Erbjuder föreningen aktiva, ledare och vårdnadshavare utbildning i trygghetsfrågor?

.....

Hur många ledare (styrelse/aktivitetsledare) finns inom föreningen?

.....

Hur utbildar ni dessa?

.....

Hur rekryteras unga medlemmar till ledare?

.....

Hur tar ni emot nya ledare?

.....

Hur många vuxna/ledare deltar vid varje aktivitet?

.....

Hur rekryterar ni domare och hur följer ni upp deras arbete?

.....

Vilka insatser gör ni för att förhindra emotionella övergrepp mot domare, särskilt unga domare?

.....

Doping, droger, alkohol, tobak

Finns följande i er förening:

	Ja	Nej
Policy för doping, droger, alkohol och tobak?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Informationsmaterial till medlemmarna som visar vad föreningen står för i dessa frågor?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Resor, transporter

Finns följande i er förening:

	Ja	Nej
Resepolicy?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Samåkning - ecodrivning?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sjukvårdsmaterial i fordon?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Första hjälpen, olycksfall

Finns följande i er förening:

	Ja	Nej
Utbildade ledare/funktionärer inom första hjälpen och hjärt- och lungräddning?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Förbandsmaterial vid alla sammankomster?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Antal utbildade i första hjälpen:	
Antal utbildade i hjärt- och lungräddning:	
Sker regelbunden uppdatering/utbildning varje år?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Upprättas deltagarförteckning med angivna kontaktpersoner vid aktiviteter?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

